

Utlandsstudier

Ordförandens guide till förändring
i vardagen

SIDA 6

Doping

Idrottens ständiga problem

SIDA 24

Intervju

Doktoranden Victoria Lindgren
berättar varför hon forskar

SIDA 20

de Facto.

JURIDISKA FÖRENINGEN UMEÅ UNIVERSITET NR 4 2019

FÖRÄNDRING

INNEHÅLL NR. 4 2019

05	CHEFREDAKTÖR HAR ORDET Daniel Stormlund - Allt gott om tiden som gått	SIDA 05
06	ORDFÖRANDE HAR ORDET Fanny Bergqvist - Våga ta steget till en förändring	SIDA 06
08	REDAKTIONSCHEF HAR ORDET Rhiannon Meenan - Gamla anor, nya vanor	SIDA 08
09	INSÄNDARE Emil Danielsson Nykänen & Thomasine Francke Rydén	SIDA 09
12	INSPEKTOR Jan Leidö - Sund skepsis	SIDA 12
14	DE FACTO FRÅGAR Fem snabba!	SIDA 14
16	DE FACTO TESTAR UMEÅS QUIZUTBUD Katja Davidsson & Klara Byström	SIDA 16
18	FORSKARUTBILDNINGEN Markus Naarttijärvi - Hur blir du forskare i rättsvetenskap?	SIDA 18
20	INTERVJU Victoria Lindgren berättar hur det är att vara forskare	SIDA 20
22	JURISTBRANSCHENS MÅNGFALD Vad kan man egentligen göra med en juristexamen?	SIDA 22
24	DOPING Jonna Bondemark - Oföränderligheten i jakten på förbättring	SIDA 24
26	NYHETSNOTISER Metoo-förtalet, verkshöjd och Knutbypastorn	SIDA 26
28	FINSITTNINGEN Bilder från årets finsittning	SIDA 28

Är du vår nya sommartrainee?

Vi bevarar vår starka position genom att rekrytera, utveckla och behålla de mest passionerade juristtalangerna. Vi är stolta över att landets juriststudenter 17 år i rad har utnämnt Mannheimer Swartling till den mest attraktiva advokatbyrån. Varje sommar erbjuder vi juriststudenter möjligheten att prova på rollen som

affärsjurist på något av våra kontor i Sverige. Ansökan öppnar den första november. För mer information, besök mannheimerswartling.se/karriar.

Besök oss även på Facebook och LinkedIn.

MANNHEIMERSWARTLING.SE

 **MANNHEIMER
SWARTLING**

CHEFREDAKTÖR
Daniel Stormlund

ANSVARIG UTGIVARE
Daniel Stormlund

REDAKTIONSCHEF
Rhiannon Meenan

LAYOUTANSVARIGA
Emilia Sjödin
Anton Ekengren

ADRESS
de Facto
Juridiska föreningen
Umeå universitet
901 87 Umeå
www.jf-umea.se

”Våra medarbetare är vår viktigaste tillgång”

Cederquist drivs sedan en tid tillbaka som ett True Partnership. Och för att hitta nya vägar att vandra i en traditionellt sett konservativ bransch har de bland annat hämtat inspiration från Google och Apple.

Nyckeln till att driva en modern advokatbyrå är att ha passionerade medarbetare som vill vara med och utveckla sig själva, kunden – och Cederquist, säger Angelica Ljung, HR – och Employer Branding specialist på Cederquist.

Cederquist grundades 1953 och har gått från att vara en traditionell advokatbyrå till en modern affärspartner. Men deras mål har alltid varit att hinna först in i framtiden genom att utvecklas tillsammans med marknaden som är under ständig förändring. Idag drivs byrån som ett modernt bolag med en gemensam kultur och ett tydligt kunderbjudande.

Vi har flera spännande digitala lösningar på ingång och en modern approach till hur man ska attrahera och behålla jurister, säger Angelica Ljung, HR- och Employer Branding specialist och förklarar att deras fokus framöver bland annat ligger att bibehålla en modern och värderingsstyrd kultur. Vi har arbetat med våra värdeord; kvalitet, lyhördhet, passion och hållbarhet i över tio år, vilket gör att vi står ut bland andra byråer, säger hon.

Våra medarbetare är vår viktigaste tillgång. Hos oss finns det en tydlig entreprenöriell anda och alla förutsättningar för att göra ett personligt avtryck och påverka de beslut som fattas. Vi är en stor organisation, men samtidigt tillräckligt små för att vara personliga, säger Angelica Ljung.

De tar även emot juriststudenter genom sommar-notarietjänster, deras student- och talangpool samt via deras årliga rekryteringsevent ”CQ Recruitment Days”. Det är många som är intresserade av att arbeta extra på Cederquist, bland annat tack vare att de får en unik inblick i det vardagliga arbetet på topprankad affärsjuridisk advokatbyrå.

För oss är det en självklarhet att erbjuda juriststudenter en möjlighet att bilda sig en egen uppfattning om oss som arbetsgivare. Vi vet att det finns många spännande arbetsplatser att välja mellan som färdig jurist och det är därför viktigt för oss att redan tidigt etablera en relation till de studenter som är nyfikna på just affärsjuridik.

Dina tips till studenter som vill lära känna Cederquist?

Följ oss på våra sociala medier, där lär ni känna oss som organisation och våra medarbetare. Håll även koll på vår hemsida och karriärsida för att läsa intervjuer i vår karriärblogg och andra nyheter. Kom fram till oss på mässor och andra event, bästa sättet att lära känna Cederquist är att prata med någon som redan är en CQare!

#Denmodernabyrån #CQ

DEN MODERNA BYRÅN
CEDERQUIST.SE

CEDERQUIST

BARA GOTT OM TIDEN SOM GÅTT

CHEFREDAKTÖR HAR ORDET

Förändring kommer i många former men uppfattas ofta vara skrämmande. Ett exempel som idag är mer påtagligt än någonsin är klimatförändringarna. Människans osunda nyttjande av jorden har sina följder, något vi tycks ha blivit medvetna om först nu. EU-parlamentet utlyste därför nyligen klimatnödläge, varför klimatarbetet numera får högsta prioritet inom EU. Inte längre är namnet på allas läppar det av en skådespelare eller artist, utan snarare det tillhörandes en viss klimataktivist i sina tonår. Att panta har gått från att vara ett spartips till att vara även ett överlevnadstips.

Förändring måste emellertid inte vara på så stor skala för att få våra hår att resa sig. Även saker vi inte vanligtvis inte bryr oss om blir hjärtefrågor så fort de kan komma att bli något som de tidigare inte varit. Något som illustrerar detta väl var lanseringen av den så kallade vintermusten. Att något så kärt som julmust skulle komma att degraderas till vintermust var något som möttes med skarp kritik. Den ovälkomna ändringen kom snabbt att bli föremål för debatt i alla kanaler och oron för det avlångs landets framtid spred sig som löpeld. Precis innan upplöppen bröt ut kom ett lugnande besked: julmust och vintermust är två olika produkter. Trots att även detta möttes med skepsis räckte det för att vi inte längre skulle behöva ligga sömnlösa om nätterna – livet fortsätter som innan.

Förändring måste inte alltid mötas med bävande, det kan ju många gånger vara någonting önskvärt. Som exempel finns det nog få som motsätter sig att allt färre lever i fattigdom eller att medellivslängden blir allt högre runt om i världen. För min egen del hade jag välkomnat plusgrader och fler soltimmar under vintermånaderna, förslag som Umeå kommun inte tycks vilja ta till sig av. Till saken hör att även Juridiska föreningen står inför önskad förändring. Medlemmarna har röstat fram styrelsen för det kommande verksamhetsåret. Om några veckor frånträder vi våra poster och lämnar över ansvaret till en ny våg av ledamöter. Med det sagt vill jag tacka för förtroendet och allt kaffekokande, tidningsskrivande och beslutsfattande som det inneburit.

- Allt gott!

DANIEL STORMLUND, T5
CHEFREDAKTÖR

SKRIBENTER

Emma Aminy
Fanny Bergqvist
Jan Leidö
Jonna Bondemark
Markus Naarttjärvi
Sofia Strömgren

FOTOGRAFER OCH ILLUSTRATÖRER

Emilia Sjödin
Anton Ekengren
Amanda Alwall
Robert Ekblom

REPRO OCH TRYCK

Tryckeri City
www.tryckericity.se

VÅGA TA STEGET TILL EN FÖRÄNDRING I VARDAGEN

ORDFÖRANDE HAR ORDET

Vinterkyllan smyger sig på och snön faller från himlen. Trots att jag älskar vintern så kan jag inte undgå att ibland önska att jag bodde i ett varmt land. Tur nog är det kanske precis det jag gör nästa år. Jag har nämligen lämnat in en ansökan för att studera en termin i Australien. Att få en förändring i min vardag, från kalla Umeå till varma Wollongong är precis vad jag önskar just nu. På juristprogrammet har vi ju möjligheten att söka utlandstermin under T7 och T8!

Så varför är detta viktigt? Varför skriver jag om det här? Jo, jag vill uppmuntra alla studenter att våga ta steget och söka en utlandstermin. Förändring i miljö och studiesällskap är inte bara roligt, utan har även visat sig imponera på arbetsgivare. Flertalet av de arbetsgivare som jag har varit i kontakt med under min studietid har visat stort intresse för studenter som har en utbytetermin på sitt CV.

Jag har själv suttit i timmar med min ansökan, slitit av mitt hår och gång på gång varit nära på att ge upp. Det är nämligen så att universitetets guide till hur man söker en utlandstermin är lika pedagogisk som AvtL. Efter mycket krångel lyckades jag till slut lämna in en ansökan och nu vill jag underlätta för er. Så här kommer min julklapp till er: en guide till hur ni söker utlandsstudier!

INOM EUROPA

Jag har snöat mig in på processen för utlandsstudier utanför Europa, men efter en snabb googling kan jag konstatera att varje institution för sig ansvarar för samarbetsavtalen med andra universitet inom Europa. Juridiska institutionen ser ut att erbjuda Norden, Litauen, Nederländerna med mera. Det enda krav som jag kan hitta på universitetets hemsida är att du ska ha fått godkänt i kurser motsvarande 60 högskolepoäng (120 högskolepoäng för vissa universitet). Om du vill åka till Frankrike, Tyskland eller Spanien krävs även ett språkintyg. Rangordning för studier inom Europa görs utifrån studenternas betyg. Skulle två eller flera studenter ha lika många poäng kommer den student som har flest AB att rangordnas högst och skulle två eller flera studenter ha lika många AB kommer den student som medverkat i Buddy programme att rangordnas först. Sista ansökningsdag brukar vara den 1 mars.

Så här ansöker du om utlandstermin inom Europa:

Ansökan görs på särskild blankett som lämnas till Lilliann Danielsson. Denna bör innehålla:

- Ansökningsblankett
- Personligt brev
- Utdrag ur Ladok med avklarade kurser
- Dokument som styrker språkkunskaper (vid ansökan till Spanien, Frankrike och Tyskland)
- Buddyintyg

UTANFÖR EUROPA

Om du istället finner intresse i att studera utanför Europa har Umeå universitet ett antal platser till universitet i bland annat USA, Kanada och Australien (du hittar en fullständig lista på universitetets hemsida). Det är stor konkurrens mellan platserna för studier utanför Europa, men här har vi som juriststudenter ett stort försprång. Vi är nämligen ett av få program som kan få "högsta poäng" i vår ansökan. Anledningen till det är för att vi söker utlandsstudier så pass sent i vår utbildning. Du får ett antal poäng dels utifrån dina avklarade studier, dels utifrån din ansökan. Om du har avklarat 120 högskolepoäng (4 terminer) samt blivit godkänd i alla kurser har du redan samlat på dig 6 av 10 möjliga poäng. Du får ytterligare 2 poäng för korrekt ansökan, vilket ger dig 8 av 10 poäng. Resterande 2 poäng får du om du är gruppleddare i universitetets buddyprogram (du får 1 poäng om du är buddy). Sista ansökningsdag brukar vara i mitten av november.

Så här ansöker du om utlandstermin utanför Europa:

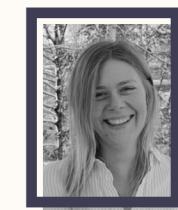
- Fyll i en webbansökan
- Skriv ut och skriv under din ansökan
- Kontakta Lilliann Danielsson som kontrollerar din ansökan och skriver under den
- Sätt ett foto på din ansökan och se till att alla bilagor är med:
 - Gymnasiebetyg (utskrift från antagning, se accepteras inte) eller resultat från ett engelskatest
 - Buddyintyg (behövs inte om du är buddy den termin som du ansöker om utlandsstudier)
- Lägg din ansökan, inklusive bilagor, i ett kuvert märkt "International Office/Outgoing" och lämna kuvertet till Infocenter i Universum

BUDDY PROGRAMME

Jag skulle vilja likna buddyprogrammet med en mottagning för internationella studenter som sträcker sig över en hel termin. Du som mentor, eller s.k. buddy, ska under terminens gång arrangera tre event för de internationella studenterna för att få ihop ditt/dina poäng till ansökan för utlandsstudier. En vanlig tumregel är att det hålls ett event per vecka, vilket brukar vara lagom vid sidan av studierna. Mitt tips är att söka rollen som gruppleddare, s.k. buddy leader. Det ger dig nämligen ett extra poäng och är inte så mycket mer jobb än uppdraget som buddy.

Varje buddygrupp består av 8-10 buddies, varav 2 av dessa är buddy leaders. Som aktiv i programmet blir du och dina buddies tilldelade en grupp om ca 40 internationella studenter. Du kan vara buddy under alla terminer men sista chansen att vara buddy i syfte att åka utomlands är under termin 5.

Viktigt att notera är att detta endast är en övergripande text om tillvägagångssättet för att söka utlandsstudier. Jag hänvisar alltså alla intresserade till informationen på universitetets hemsida, som ger en mer ingående beskrivning i hur du går tillväga just för att skicka in din ansökan.

FANNY BERGQVIST, T5
ORDFÖRANDE

GAMLA ANOR, NYA VANOR

REDAKTIONSCHEF HAR ORDET

Helt plötsligt står man här med två och ett halvt år av juristprogrammet på nacken, en dator som blivit något segare och ett faktum som ringar i huvudet – tiden har gått fort. Åren kan sammanfattas som ett virrvarr av förändring som har lett mig till den här stunden. Tiden har gått så snabbt att jag knappt märkt av den; får jag frågan vilken termin jag går är min reaktion fortfarande att svara T3. Att höra människor planera att säga upp sin lägenhet inom kort för att dom valbara kurserna är stundande är som att höra någon planera sin pension, det känns så långt bort att jag inte ens förstår det.

Likt den säregna romerska guden Janus, vars ansikten pryder tidningens framsida, tittar jag både framåt och bakåt när jag reflekterar över tiden på universitet. Vissa akademiker anser att Janus är en gud som representerar begynnelse och övergångar. Det går att referera till en mängd gudar och mytiska figurer när man talar om förändring.

Shiva, hinduismens mångarmade gud, ansvarar för förstörelse i syfte att ge väg för positiv förändring. Shivas metod kan vara nyttig även för oss studenter. Vi har ju alla gamla vanor som bör brytas för att ge plats åt nya, konstruktiva tillvägagångssätt. En personlig sådan är min benägenhet att missförstå konceptet med tid då tiden ofta flyger förbi mig obemärkt. Det är då tur att vi alla har möjligheten att förändras. Shiva är dessutom dansens konung, en till sak många studenter kan identifiera med.

Januari kommer snart och innebär också ett nytt år med tillhörande löften. Köerna på IKSU kommer återigen att ringla sig långa. Något jag lovar mig själv detta år är att börja göra research för framtiden. Kunskap dödar rädsla, och därför ska jag börja läsa på om valbara kurser och eventuella jobb som jag finner attraktiva. Kanske ska jag gå på en av UB:s kurser de konstant tjarar om i högtalarna på torsdagar och lära mig hur man perfektionerar sitt CV?

Så det kanske är mitt traditionella tips till er läsare, läs på! Jag kände att min ångest tillfälligt stilledes efter Stockholmsresan, precis som efter Juristens dag. Allting blir mindre läskigt om man förstår sig på det, till och med att man ändrar namnet från julmust till vintermust.

RHIANNON MEENAN, T5
REDAKTIONSCHEF

REPLIK: “STÄRKT DOMSTOLSMAKT - EN DEMOKRATISK ÅTERVÄNDSGRÄND”

För det första menar jag inte att domstolarna ska delta i den dagliga opinionen. Jag menar alltså inte att domstolarna ska “[...]närma sig frågan om domstolsmakt med att det annars finns risk att folkvalda företrädare kan få demokratiskt mandat att driva en politisk linje man själv inte önskar[...]” Jag menar istället att domstolarna ska följa 1 kap. 2 § och 9 § regeringsformen oavsett om de bestämmelserna upphävts eller inte.

För det andra så är praxisbildning inte att delta i politisk opinion. Praxisbildning är domstolarnas uppgift. Att praxis i vissa fall kan vara politiskt motiverad instämmer jag med. Men det är inte så konstigt då förarbeten (som i sin tur är politiska dokument) har stor vikt i det svenska rättsväsendet. Ari-jans ursprungliga exempel i vilket Högsta domstolen sänkte straffvärdet för narkotikabrott baserades sannolikt på förarbeten och eventuellt straffrättsliga principer som sen tidigare är del av svensk rätt. Slutligen kan, som jag skrivit tidigare, vanliga lagar alltid ändras om de folkvalda anser att de inte längre ska vara gällande. Ogillar de HD:s straffrättspraxis och vill skärpa straffen för narkotika så kan de göra det genom att ändra lagen. Så länge förändringarna gäller lika för alla. Det är de absolut mest grundläggande demokratiska värderingarna (se hänvisningar till regeringsformen ovan) som manifesterats genom lagar vilka jag anser domstolarna inte ska låta politikerna tumma på.

Det är med den bakgrunden jag inte förstår vad Arijan menar när han skriver “När folkstyret stryps, riskerar det demokratiska styrelseskicket att bli som kungahuset: den finns där, men bestämmer ingenting.” Hur anser han att folkstyret stryps? Politikerna kan alltid ändra om domstolarna skapat oönskad praxis som de anser är felaktig. Hur domstolarna skulle få folkstyret att bli nästintill värdelöst kan jag alltså inte riktigt begripa.

EMIL DANIELSSON NYKÄNEN

TIPS! Du kan följa diskussionen genom följande nummer:
Nr. 4 2018
Nr. 1 2019
Nr 2. 2019

Juriststudenterna har ofta starka åsikter. Här publiceras insändare, kortare texter från de Factos läsare, exempelvis svar på tidigare inlägg, beröm eller en åsikt. Det ställs inga komplicerade krav på texten, varken i längd eller ämne. Du kan skicka din insändare till defacto@jf-umea.se eller lämna en lapp i brevlådan utanför JF-rummet. Du får skriva texten anonymt.

INSÄNDARE

SVENSKA IS-KRIGARE – SVERIGES ANSVAR

Svenska staten har ett ansvar för svenska medborgare som rest utomlands för att delta i Islamiska staten (IS) och i dess namn begå fruktansvärda brott. För närvarande uppskattar SÄPO att ett hundratal svenska IS-krigare befinner sig inom konfliktzonen. Att Sverige har jurisdiktion framgår av brottsbalken, dessutom har Agnès Callamard uppmanat IS-krigares hemländer att lagföra dem nationellt i hemlandet.¹ Trots detta verkar politiker såväl som opinionsbildare anse att ett återhämtande och lagförande av dessa personer är en risk Sverige varken kan eller bör ta.

I ett uttalande till SVT yttrade Löfvén att "Sverige och utrikesdepartementet har sedan 2011 avrått från att resa till den regionen. De som ändå gör det ska inte räkna med någon konsular hjälp från Sverige." Löfven tycks alltså mena att Sverige inte ska ta hem dessa personer eftersom Sverige inte har något ansvar att hjälpa dessa personer. Löfven har

därmed grundligt missuppfattat vad Sveriges ansvar bottnar i. Det är inte i första hand fråga om att erbjuda dessa personer hjälp, utgångspunkten är snarare den svenska statens ansvar att lagföra svenska medborgare som begår brott utomlands. I detta fall fruktansvärda brott i strid mot mänskliga rättigheter. Kurdiska styrkor har klargjort att de inte har tillräckliga resurser för att utreda och lagföra IS-krigare som de tillfångatagit, liksom värdjat till flera europeiska länder att ta hem sina medborgare som stridit för IS. I dagsläget har även de kurdiska styrkorna mindre möjlighet att övervaka tillfångatagna IS-krigare på grund av Turkiets offensiv mot kurdiska styrkor i Syrien. Följden av detta kan i värsta fall bli att IS åter har möjlighet att ta till vapen och terrorisera civila inom konfliktzonen, något som till viss del kunnat undvikas om de europeiska länderna tagit sitt ansvar tidigare. Att Sverige frånsäger sig ansvaret att lagföra svenska medborgare innebär alltså att de länder där svenska IS-krigare befinner sig tvingas hantera den säkerhetsrisken som dessa personer utgör. Detta är länder vars befolkning

redan är nog traumatiserade av IS brottsliga gärningar och som offrat liv och resurser för att kämpa mot och bespara omvärlden från IS brott mot mänskligheten.

Ytterligare argument för att inte ta hem och utreda samt lagföra svenskar som krigat för IS räkning är att det vore svårt att bevisa att dessa personer de facto begått brott på plats. Detta argument har viss bäring; det kan tänkas vara svårt att säkra bevisning om enskildas brott under föreliggande förhållanden. Men å andra sidan är argumentet att inte inleda utredning p.g.a. att ett brottmål är svårutrett mycket svagt, i övrigt låter man normalt sett inte bli att inleda en utredning endast mot den bakgrunden. I Sverige finns dessutom möjlighet att under vissa förutsättningar hålla personer som är skäligen misstänkta häktade utan en övre tidsgräns, liksom att ta till hemliga tvångsmedel i syfte att få fram bevisning.² Med tanke på de misstänkta brottens allvarlighetsgrad kommer det dock ställas höga beviskrav, vilket har inverkan på möjligheten att säkra tillräcklig bev-

isning, använda sig av tvångsmedel, väcka åtal samt få en fällande dom. I dessa fall har Sverige tillräckliga resurser för att istället göra en social insats genom att bekosta hemkomna IS-medlemmar stöd och rehabilitering.³

Samtliga svenska riksdagspartier, med undantag för Vänsterpartiet, har istället argumenterat för att svenska IS-krigare bör ställas inför rätta utomlands. Detta resonemang, i likhet med Löfvens citat ovan, grundas i populism där syftet är att inför potentiella väljare visa att man varken är villig att "hjälpa" dessa personer eller utsätta svenska befolkningen för en potentiell säkerhetsrisk. Hypotetiskt vore det möjligt att pröva IS-krigares eventuella skuld vid någon typ av tribunal. Men även i dessa fall skulle samma grundläggande problem kvarstå. Beviskrav skulle inte förenklas, dömda IS-krigare skulle fortfarande återvända till Sverige för att avtjäna sina straff och personer som frias skulle också få återvända. Förfarandet skulle dessutom vara kostsamt

och dra ut på tiden något enormt.⁴ Därmed är argumenten för att pröva dessa personer utanför Sverige snarare en politisk chimär än något processuellt vettigt. Slutligen skulle det för en tribunal med FN-mandat krävas samtycke från samtliga permanenta medlemmar i säkerhetsrådet och för en nationell tribunal krävs villighet hos värdlandet. Det är därför mycket tveksamt om något av detta ens är möjligt i praktiken. Irak har dock uppvisat viss villighet, men samtidigt gjort klart att de föredrar att endast lagföra egna medborgare och att de inte kan döma personer som begått brott utanför landet. Den senare tidens händelseförlopp i Irak kan dock tänkas utgöra hinder mot denna lösning.

Om Sverige, en stat i fredstillstånd med stabilt rättsväsende och god ekonomi, inte anser sig ha tillräckliga möjligheter att lagföra eller på annat vis ta hand om sina medborgare kan man ifrågasätta huruvida det är rimligt att överlämpa detta ansvar på krigsdrabbade länder. I fråga om Sverige, Irak, Kurdistan

eller Syrien har bäst förutsättningar så bör det framstå tämligen självklart att Sverige för närvarande har bättre resurser att bruka sig av för att med bibehållen rättssäkerhet utreda, lagföra eller rehabilitera dessa personer, som dessutom är svenska medborgare och står under svensk jurisdiktion! Vad Irak, Syrien och Kurdistan behöver nu är andrum för att återhämta sig och tillgodose sina medborgares välfärd, inte att påbörja en rättsprocess för att lagföra svenska medborgare. Sveriges underlåtenhet att agera är därför oförsvarlig utifrån såväl etiska som rättsliga perspektiv. Jag har full förståelse för att enskilda kan känna rädsla över att låta personer som stridit för IS återvända till Sverige, men samma rädsla och ytterligare direkta trauman föreligger i de stater där de svenska IS-krigare nu befinner sig. Därtill hör att argument grundade i affekt inte bör ha vidare bäring för sakfrågan i sig, och argument grundade i ren och skär populism än mindre.

THOMASINE FRANCKE RYDÉN, T3

1. Agnès Callamard är FN:s särskilda utredare av utomrättsliga avrättningar.

2. Möjligheten till långa häktningstider kan och bör ifrågasättas, men med tanke på att dessa personer i annat fall skulle hållas på plats i ett rättsligt limbo utan möjlighet till utredning eller rättslig prövning framstår den möjligheten som mindre inskränkande än normalt.

3. Enligt Olivier Roy, professor vid Europeiska universitetsinstitutet och expert inom islamistisk terrorism, drivs få europeiska IS-anshängare av islamistisk övertygelse i första hand. Katalysatorn tycks istället vara utanförskap i hemlandet och bristande tillhörighet, varför rehabilitering och stöd kan bidra till en läkande känsla av samhörighet och inkludering.

4. Tidsaspekten kan dock tänkas vara gynnsam för politiker, eftersom det med största sannolikhet kommer vara andra politiker som får tampas med opinionen när personerna kommer till Sverige för fängslande eller efter frikännande.

SUND SKEPSIS

Mänskliga processer och företeelser i samtiden och framtiden är komplicerade studieobjekt: Även om vi lyckas beskriva dem uppstår kritiska frågor om det beskrivna verkligen är så nytt eller annorlunda som det ibland beskrivs, hur viktigt det kommer vara om 30, 50 eller 100 år, samt i vilken mån det speglar avgivarens egna intressen eller övertygelser?

Om vi beaktar juristrollen kommer många förslag på vad som är nytt och annorlunda mest vara en repris eller fortsättning på något tidigare. De centrala delarna i juristrollen – professionella texttolkare (t.ex. advokater, domare och rättsvetare), skilda från religiösa och moraliska uttolkare, utbildade inom en särskild gren av högre utbildning, med en gemensam metod och kollegialt språk, styrda av gemensamma etiska förhållningsregler – kan sägas ha formats redan under 1100- och 1200-talet, med rötter tillbaka till antiken (se Harold J. Berman, *Law and Revolution* (Harvard University Press: Cambridge, MN 1983); James A. Brundage, *The Medieval Origins of the Legal Profession* (University of Chicago Press: Chicago, IL 2008)). Det ambivalenta förhållandet till makt och politik, vem som ska styra rättsutvecklingen, förhållandet till samhällsutveckling och internationalisering, juridifiering, juristers kvalifikationer, eller juristers impopularitet i breda folklager är aktuella frågor som återkommit sedan medeltiden. Samtidigt finns det naturligtvis exempel på större skiften, t.ex. 1900-talets sociala och könsrättsliga breddning av juristutbildningen och juristyrket (i viss mån en korrigerande av högmedeltidens elitisering av juristrollen genom universiteten), expansionen till andra tjänstemannaroller, samt ökat fokus på marginaliserade grupper (medeltidens kanonister skulle förvisso kunnat invända

att de skyddade såväl fattiga, änkor, föräldralösa som studenter), men de är ganska få. Även samtidens mest uppmärksammade frågor som t.ex. AI och juristrollen återknyter till gamla diskussioner om transparens, rättsstatlighet, motiveringar och kritiskt förhållningssätt till sitt underlag och sin metod (diskussioner som pågått i 500–2 500 år). Ett visst mått av sund skepsis till vad som beskrivs som nytt och annorlunda kan därför vara bra.

Den som försöker måla upp det allra mest samtida som något viktigt, ser utvecklingstendenser i sin samtid, eller försöker förutspå framtiden får vara beredd på att roa istället för att upplysa framtidens läsare, även bara 20–30 år in i framtiden. Ett gott exempel på detta är IT-rätten. Utgångspunkten i det senaste och det mest medialt uppmärksammade, alltifrån den annalkande s.k. millenniebuggen eller hur Second Life skulle förändra allt, har gjort många resonemang och förutsägelser irrelevanta efter bara några år. Vi måste därför vara beredda på att det mest samtida kan ha ett kort bäst före-datum.

Avslutningsvis måste vi komma ihåg att den som försöker övertyga oss om vad som är nytt eller viktigt i samtiden eller betydelsefullt för framtiden kan ha egna intressen i denna beskrivning eller kan ha en stark personlig övertygelse om detta. Det är ganska ovanligt att människor försöker övertyga oss om vikten av och utvecklingen mot andra branscher eller fält än deras egna eller vill poängtera tendenser som de inte själva står för (och inte endast som varning). I den mån vi bör lyssna på beskrivningar av det nya i samtiden eller förutsägelser om framtiden är sådana personer kanske särskilt relevanta.

JAN LEIDÖ
INSPEKTOR

FRÅGAR

de Facto.

FEM SNABBA!

1. INSPARK ELLER EXAMEN?
2. KARNOV ELLER ZETEO?
3. BG ELLER SOLO I UB?
4. NUVARANDE ELLER TILLTRÄDANDE STYRELSE?
5. SHORELINE ELLER STAD I LJUS?

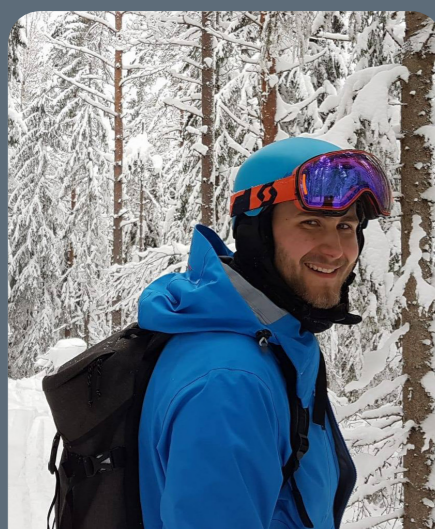
FANNY BERGQVIST, T5

1. INSPARK
2. KARNOV
3. BG
4. PASS - JAG ÄR JÄVIG
5. SHORELINE

MOUNIR GALLOUZE, T9

1. EXAMEN
2. KARNOV
3. SOLO I UB
4. NUVARANDE
5. SHORELINE

CARL LEXENBERG, T3

1. INSPARK
2. ZETEO ALLA DAGAR
3. BG
4. TILLTRÄDANDE
5. STAD I LJUS

HANNA TÖRNSÉN, T1

1. INSPARK
2. KARNOV
3. SOLO I UB
4. TILLTRÄDANDE
5. SHORELINE

VICTOR RINDMO, T5

1. EXAMEN
2. ZETEO
3. BG
4. NUVARANDE
5. STAD I LJUS

CLARA HÅKANSSON, T1

1. INSPARK
2. KARNOV
3. BG
4. TILLTRÄDANDE
5. SHORELINE

de Facto testar:

UMEÅS QUIZUTBUD

Det kommer inte som en nyhet att juristprogrammet egentligen bara är en stor samling av besserwisrar i olika åldrar med olika expertiser. Vad gör en då när det har gått dåligt på dem senaste seminarierna och ens behov att få ha rätt inte har fått utlopp på ett tag!? (OBS! Att försöka leva ut det på lunchpauserna i tornet är inte socialt accepterat). Jo, en går på quiz såklart!

Som tur är har Umeå lyckats etablerat sig som någon form av quizstad. Vi tycker därför det är hög tid för det mest besserwisseriga klientelet, juriststudenter, att testa quizutbudet en gång för alla. Vi ska ju också vinna, till varje pris!

Onsdagsquiz på Pipes of Scotland

Pipes har lyckats göra sig välkända med både quiz på tisdagar och onsdagar. Vi trillade in på deras popquiz som hålls på onsdagar med liveband.

Tryck: Högt tryck och mycket populärt! Var här tidigt särskilt om ni är fler än två, minst en timme innan. Annars kan ni riskera att hamna på en pall framför baren eller i ett hörn nära toaletten. Då finns det dessutom risk för att inte höra musiken!

Stämning: Avslappnad men mycket folk. Hit kommer de mest rutinerade quizzarna och det märks! Fyllt av mycket trevliga människor, både personal och publik!

Svårighetsgrad: Det här quizet passar de flesta som är lite nya i gamet. Om du är ny quizzare så rekommenderar vi att börja med detta! Vi har testat tisdagsquizet tidigare och det är snäppet svårare.

Kreativitet: Mindre kreativt än andra. Det är liknande teman varje vecka men det finns väl inget som säger att rutin inte också är skoj! Ingen klassisk röd tråd-fråga men däremot förekom det en ordleksomgång, i vilken första bokstaven i svaren tillsammans bildade ett eget ord, som också uppskattades och var likvärdig. Det blir tyvärr minus på den extremt långa rättningstiden.

Elektras lillördagsquiz

Elektra erbjuder quiz den sista onsdagen varje månad, så det gäller att ha koll på kalendern om man vill vidga sina kunskaper på den här hipstertäta baren.

Tryck: Väldigt högt tryck. För att dessutom få plats i dem eftertraktade röda sametts sofforna gäller det att vara där i extra god tid! Pluspoäng för att hela vårt eminenta quizgäng fick en mycket bekväm plats (till skillnad från Pipes där det lätt kan bli att en får sitta i knät på varandra).

Stämning: Mycket trevlig stämning, hit kommer alla människor som ser ut som att de inte bryr sig fast de egentligen bryr sig väldigt mycket. Vi anser Elektra vara en nyupptäckt pärla som vi absolut kommer besöka igen.

Svårighetsgrad: Det här quizet var absolut i det svårare laget. De låtar som spelades var, i enlighet med barens hipsteranda, kanske inte de senaste på Spotifys topp 50-lista.

Kreativitet: På det här quizet rekommenderar vi att förstärka laget med medlemmar som har olika expertiser, förslagsvis inom annat än bara musik. Det kan komma att vara användbart då frågorna var av mycket varierande slag. Vi uppskattar "Alla mot alla"-stilen där frågorna ibland är helt oväntade och knappt har någon anknytning till låten.

Nostalgiquiz på Harrys

Harrys är ett stående inslag i de flesta mellanstora svenska städerna, så även i Umeå. Harrys Umeå bjuder på nostalgiquiz varje måndag för den som vill kunna quizza om det forna även den första dagen på veckan.

Tryck: Inte så mycket folk, hit kan ni lätt kika in spontant precis innan quizet börjar. Obs! Vi friskriver oss från ansvar ifall ni är mer än två personer!

Stämning: Avslappnad stämning. Det är däremot mycket möjligt att vi sänkte genomsnittsåldern en hel del, och då är vi ju ändå redan ganska gamla.

Svårighetsgrad: Utmanande för oss som inte är födda på 60-talet eller tidigare ... Det gäller även att spetsa öronen extra noga då dessa frågor inte kommer på papper utan läses upp muntligt av quizmastern. Misströsta inte om ni missar någon fråga då quizet avslutas med en snabbgenomgång (antagligen med tanke på den annars höga genomsnittsåldern).

Kreativitet: Till en början tyckte vi att det kändes som ett mycket traditionellt musikquiz som var på snudd på tråkigt bestående enbart av frågor om låt och artist. Som tur var vände det ganska snabbt med mer kreativa och genomtänkta frågor som inte behövde ha ett direkt samband med den spelade låten. Pluspoäng för en fråga med röd tråd genom delfrågorna och även en baklängslåt!

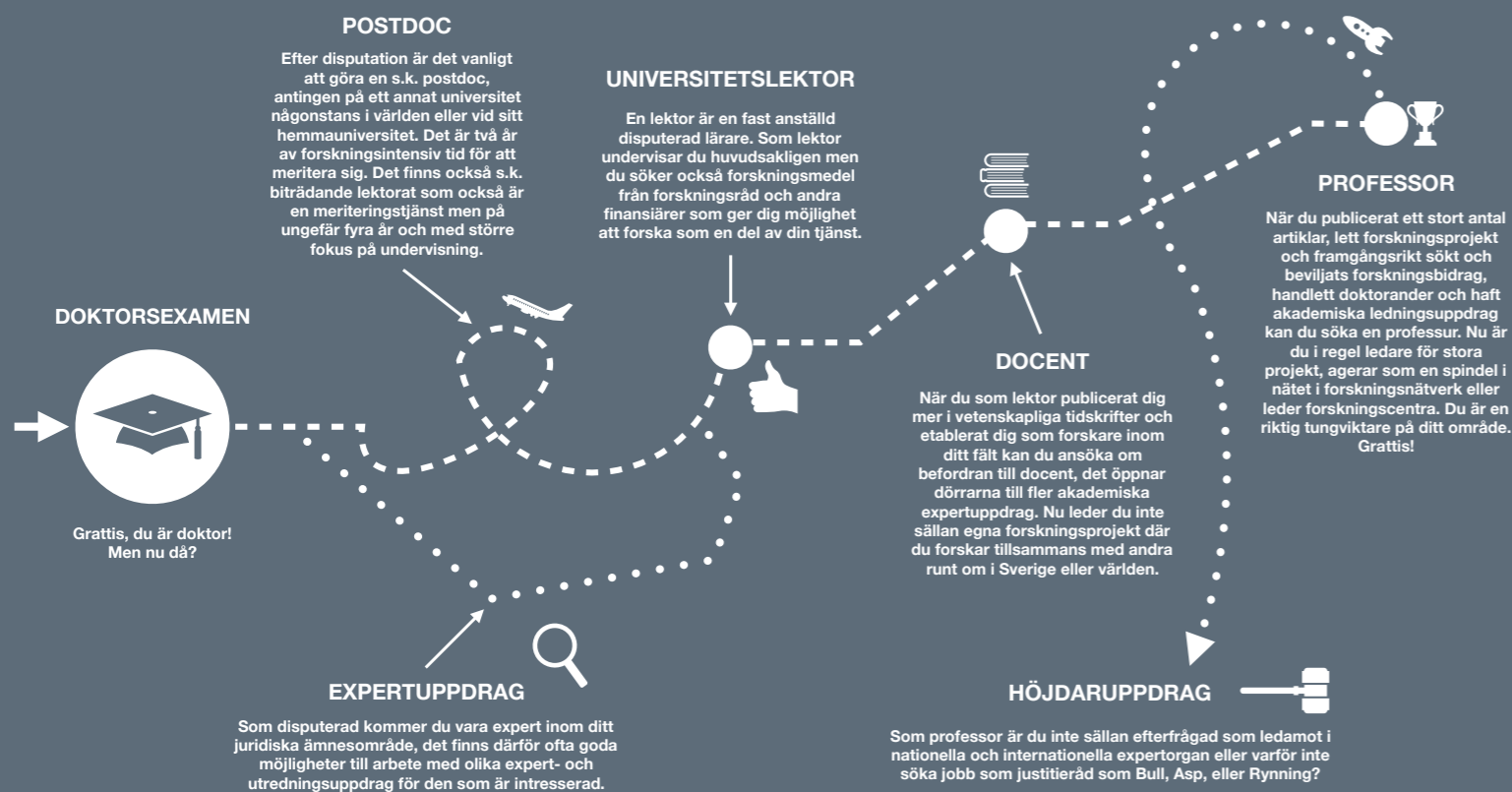
Gröna Älgens onsdagsquiz

Gröna Älgens lokal är mysig men tyvärr inte särskilt stor. Vi fick inte plats då många av borden var reserverade, förmodligen av quizzare som är mer rutinerade än vi. Detta må tala gott för trycket men på grund av en stundande deadline och en rabiät chefredaktör hann vi inte göra ett nytt försök för att bedöma platsen utifrån de övriga kriterierna. Vårt tips till er får därför helt enkelt bli att agera som en rutinerad quizzare, boka bord och bilda en egen uppfattning!

KATJA DAVIDSSON, T5

KLARA BYSTRÖM, T5

HUR BLIR DU FORSKARE I RÄTTSVETENSKAP?

Efter 4,5 år på juristprogrammet kanske inte tanken på fem år till i skolbänken är det första som dyker upp i huvudet när du försöker föreställa dig din framtid. Men forskarutbildningen är mer än en utbildning, det är på flera sätt en unik väg till att få riktig expertkunskap inom ett område och samtidigt ett jobb som ger dig möjlighet att utforma din egen yrkesroll och med en självständighet och frihet som få andra juristjobb kan konkurrera med.

Forskarutbildningen är i grund och botten en utbildning som löper över fyra år och leder fram till en juris doktorsexamen. Det är den högsta akademiska examen du kan få. Utbildningen består endast till en mindre del av kurser, istället är det framför allt eget arbete på din doktorsavhandling som ligger i fokus. För att kunna bli antagen till forskarutbildningen krävs dock först att du söker och får en doktorandtjänst. Det är också därför forskarstuderande kallas doktorander. En doktorandtjänst är en tidsbegränsad anställning där du förutom att ägna dig åt din forskarutbildning också har ungefär 20 % undervisning, vilket gör den totala tiden som doktorand till fem år, plus eventuella förlängningar

på grund av föräldraledighet, sjukdom eller dyl. I den del av tjänsten som innebär undervisning kommer du i praktiken att fungera som en lärare, och doktorerar du i Umeå kommer du därför bli kollega till de lärare du själv hade under utbildningen. Ingångslönen för en doktorand motsvarar en tingsnotarielön men höjs sedan efter en särskild lönetrappa.

Det är alltså doktorsavhandlingen som står i fokus för din forskarutbildning. En doktorsavhandling i rättsvetenskap är i praktiken en bok där doktoranden undersöker en forskningsfråga på djupet. Ämnet för avhandlingen är något som doktoranden i regel själv utformar, och det ger därför möjlighet till fördjupning inom ett område som kanske fångat intresset under studietiden eller efteråt. Genom avhandlingen ska doktoranden visa sig kapabel att självständigt och på hög nivå bedriva forskning. Som stöd i sitt arbete har doktoranden handledare som läser utkast och kommer med konstruktiva förslag som stöd för det fortsatta arbetet. Det finns också flera tillfällen under utbildningen att få synpunkter och råd från externa experter inom området.

LITEN ORDLISTA:

Betygsnämnd: Tre seniora forskare som är experter inom avhandlingens rättsområde som efter disputationsakten bedömer om avhandlingen är godkänd eller inte. Betyget kan bli godkänt eller underkänt.

Disputation: Det offentliga försvaret av den färdiga doktorsavhandlingen. En inbjuden opponent som är expert inom området granskar den kritiskt och ställer frågor som doktoranden får bemöta, efter detta beslutar en betygsnämnd om avhandlingen är godkänd.

Doktorand: Tjänsten som forskarstuderande har där det förutom utbildningen ingår en viss del arbete som lärare. Lönen följer en lönetrappa och ingångslönen motsvarar den som tingsnotarie.

Doktorsavhandling: Inom rättsvetenskap är detta i regel en bok där doktoranden utreder en eller flera forskningsfrågor. I allmänhet mellan 200–400 sidor, men ibland längre. Som en jättelik T9 uppsats du spenderat fyra år åt att skriva.

Forskarstuderande: En student som går forskarutbildningen.

Handledare: Oftast två, ibland fler, seniora forskare som regelbundet läser och diskuterar avhandlingsmanuset och kommer med råd och stöd längs vägen.

Juris doktor: Titeln som en vid disputation godkänd doktorand får. Ger dig förutom äran en tendens till att frysa när personer som gått läkarprogrammet kallas för doktor. Ger också dina äldre släktingar en tendens till att ställa frågor till dig om hälsoporre, gikt och andra hälsobesvär som du inte kan besvara eftersom du inte gått läkarutbildningen.

Mittseminarium: Ett tillfälle ungefär halvvägs genom avhandlingsarbetet när texten läses av en extern när läsare som tillsammans med kollegor på ett seminarium ger råd och förslag om förbättringar.

Promovering: En årlig ceremoni anordnad av universitetet där alla nya doktorer vid universitetet får sina doktorsinsignier, en doktorsring och en lagerkrans. Den nyblivne doktorn får även gå över en metaforisk bro iförd akademisk högtidsdräkt.

Slutseminarium: Sista hållpunkten, ungefär ett halvår innan disputation, avhandlingsmanuset läses av en extern när läsare som kommer med synpunkter och föreslår hur texten kan förbättras inför disputationen.

Spikning: Tre veckor innan disputationen när den tryckta boken finns i handen spikar doktoranden upp ett exemplar på ett plank inne på UB för att formellt offentliggöra den.

Eftersom avhandlingen utgör den största delen av doktorandens arbete är jobbet som doktorand både fritt och självständigt. Visserligen finns det hållpunkter, handledningar, undervisning och annat att förhålla sig till, men i stor utsträckning både planerar och styr doktoranden själv sin tid och sitt arbete. Förmågan att vara självgående, organiserad och ta ansvar för sitt eget arbete blir därför väldigt viktigt för den som vill bli doktorand.

Forskarutbildningen avslutas med en disputation där doktoranden offentligt försvarar sin färdiga avhandling. Efter godkänd disputation får du inte bara titulera dig juris doktor, du har framför allt lagt grunden för en framtida forskarkarriär, arbete som universitetslärare eller för ett jobb som expert på ditt ämnesområde i såväl offentlig som privat verksamhet.

Doktorandtjänster vid juridiska institutionen utlyses i regel en gång om året under början av våren. Vid ansökan förväntas du förutom betyg, personligt brev och CV även skicka in din examensuppsats samt en forskningsplan där du beskriver det problem eller den

fråga du har tänkt studera i din avhandling. Ofta, men långt ifrån alltid bygger forskningsplanen vidare på det problem eller den fråga som behandlades i examensarbetet. Forskningsplanen ska svara på frågor som varför ditt projekt är viktigt och varför området behöver bli föremål för vidare forskning, hur ditt projekt förhåller sig till tidigare forskning och hur du tänkt gå till väga för att besvara dina forskningsfrågor. Mer information om vad forskningsplanen ska innehålla finns på: <https://www.umu.se/juridiska-institutionen/utbildning/utbildning-pa-forskarniva/>

Om du har frågor om forskarutbildningen eller hur det går till att söka, kontakta gärna institutionens forskarutbildningsansvarige, Markus Naarttijärvi.

INTERVJU MED VICTORIA LINDGREN

DOKTORAND I RÄTTSVETENSKAP, MED INRIKTNING SKATT/GENUS VID JURIDISKA INSTITUTIONEN SAMT GENUSFORSKARSKOLAN (UCGS)

Som student på juristprogrammet började Victoria Lindgren tidigt att tänka i forskarbanorna, men det var först under examensarbetet hon förstod att hon ville bli doktorand. Idag tycker hon att det är roligt, lärorikt och utmanande. Och hon uppskattar friheten hon har som forskare.

– Jag känner mig enormt fri! Vill jag sitta i en stuga i skogen under en vecka för att skriva så kan jag göra det, vill jag tillbringa tid vid ett universitet utomlands finns sådana möjligheter också. Jag kan också välja att fördjupa mig i kurser på forskarnivå inom sådant som jag tycker är intressant och relevant för mitt avhandlingsämne. På så vis är det ett väldigt självständigt arbete som kräver eget ansvar, vilket passar mig utmärkt. Behöver jag stöd för att strukturera upp min tid finns också sådant stöd att få, säger hon.

VARFÖR VALDE DU ATT FORSKA?

– Jag ville få fundera mer och djupare på en fråga jag tyckte var intressant, ägna mig mer åt att skriva, men också lära mig mer om varför juridiken är och fungerar som den gör.

NÄR KÄNDE DU ATT DU VILLE BÖRJA FORSKA OCH HUR KOM DU PÅ DET?

– När jag började studera på juristprogrammet var jag övertygad om att jag skulle arbeta med affärsjuridik på något sätt, däremot har jag alltid tyckt om att få fördjupa mig i frågor och att läsa och skriva så jag började fundera i forskarbanorna ganska tidigt under utbildningen även om jag inte släppte den affärsjuridiska sidan. Det var nog inte förrän under mitt examensarbete som jag helt insåg att jag verkligen ville fortsätta att analysera, fundera och skriva.

NÄR ÄR DET ROLIGAST?

– När någonting jag har kämpat med helt plötsligt faller på plats.

VAD FÖRVÅNADE DIG?

– Hur omväxlande det är! Det är allt från eget forskningsarbete till undervisning, förberedande av konferenspresentationer, författande av kortare papers (artiklar), deltagande vid forskningsseminarium, läsande av doktorandkurser och mycket mer. Jag blev också förvånad över hjälpsamheten och hur mycket tid alla tar för att bolla idéer och kommentera varandras texter.

VAD VISSTE DU OM FORSKARLIVET INNAN DU BLEV DOKTORAND?

– Som student visste jag nog inte särskilt mycket alls, men jag visste att jag tyckte om att skriva och att få fundera länge (!) på saker, så jag tog kontakt med den dåvarande forskarutbildningsansvariga för att få veta mer om vad det faktiskt innebar att vara doktorand innan jag sökte tjänsten.

VARFÖR ÄR RÄTTSVETENSKAP SOM ÄMNE LÄMPAT FÖR FORSKNING?

– Juridiken är central för hela vår samhällsbildning vilket gör det till ett ständigt aktuellt och viktigt ämne att fördjupa sig inom! Den rättsvetenskapliga forskningen är särskilt viktig för att rättsvetaren har en unik möjlighet att kunna ställa de frågor som den som arbetar med juridik mer praktiskt kanske inte hinner eller har möjlighet till. I en tid när samhället präglas av konstant politisk förändring är det särskilt viktigt att värna grundläggande rättsliga värden såsom rättssäkerhet, likabehandling eller frågor om mänskliga rättigheter, och där spelar rättsvetaren en viktig roll.

VAD TÄNKER DU OM LIVET EFTER DOKTORANDSTUDIerna?

– Jag trivs otroligt bra på universitetet och vill gärna fortsätta på den akademiska banan efter min disputation, så min förhoppning är såklart att jag får möjlighet att fortsätta med forskning och undervisning.

VILKEN ÄR DEN STÖRSTA FÖRDOMEN OM FORSKARE?

– Haha, att alla är insnöade och befinner sig långt från "verkligheten"!

OCH NÄR STÄMMER DEN?

– Fråga en forskare om dennes forskning och sannolikheten är stor att du får höra en lång monolog, gärna på detaljnivå, haha!

VICTORIA LINDGREN:

Doktorand i rättsvetenskap, med inriktning skatt/genus vid juridiska institutionen samt genusforskarskolan (UCGS).

Avhandlingsarbetet handlar om den rättsliga konstruktionen av skattebetalaren inom det svenska förmånsbeskattningsystemet.

Undervisar huvudsakligen i skatterätt på juristprogrammet samt på fristående kurser, både på grund- och avancerad nivå.

Tog juristexamen vid Umeå universitet, år 2017.

JURISTBRANSCHENS MÅNGFALD

En bransch i konstant förändring innebär att vi som blivande jurister kanske utbildar oss för något helt annan än vad vi väntat, vilket är positivt för vissa. Tryggande nog finns det ett brett utbud för er som någon gång under utbildningens gång tänkt tanken det inte känns helt rätt. Juristen må för evigt uppfattas som en kostymbärande texttolkare, men det innebär inte nödvändigtvis att vi ska anamma den rollen.

JOURNALIST

Tankarna må gå mot kvällstidningarnas skandalrubriker när man tänker på en journalist men yrket är mycket bredare än så. Kvalitativ journalistik kommer alltid efterfrågas och så är särskilt fallet inom juridiken. Det finns nyhetsbyråer med inriktning mot just juridiken som konstant söker att utöka sina redaktioner. Utöver erfarenhet inom redaktionellt arbete efterfrågas många gånger en juristexamen och gärna särskilda kunskaper inom vissa rättsområden.

MUSIKER

En juristexamen och all kunskap som den för med sig kan användas inte bara i yrken inom juridik. Vi alla har ju hört myterna om jurister som har övergett juristbanan för att göra något helt annat. Det finns en konstig stigmatisering kring juridik: att juridik ska vara ditt enda intresse i livet för att bli jurist, men det måste inte alltid vara sant. Att kunna sina rättigheter och dessutom vara en riktig rackare på att kolla upp saker skadar aldrig. Inser du att juristyrket inte är för dig kan du följa i en viss mytomspunnen jurists fotsteg och bli satirisk musiker – eller egentligen vad som helst.

LÄRARE

Du kanske är en sådan person som tycker att det är roligare att förklara för andra vad du redan kan, istället för att sitta i UB och ploga igenom kursböckerna. Den pedagogiskt lagda kan hitta hem på en skola bland kunskapstörstiga elever. Vem vill inte bli gymnasieklassens eller juristprogrammets nya favoritlärare? Lärarrollen ger möjligheten att inspirera dem man möter till att uppnå sin fulla potential och samtidigt fördjupa sig i de områden som intresserar en mest.

EGENFÖRETAGARE

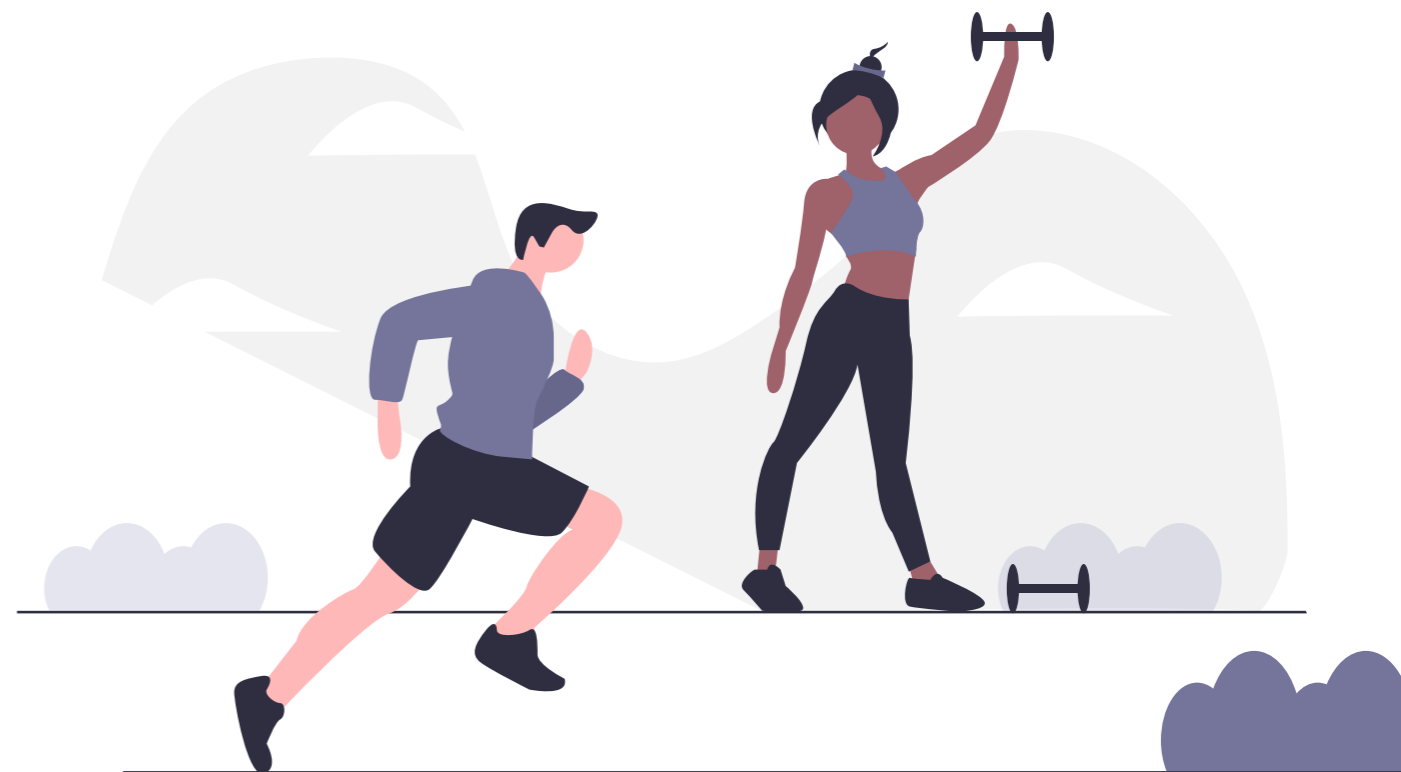
För den med många egna idéer och en juristexamen i bakfickan kan ett eget företag vara jackpot. Genom att skapa något eget och nischa sig inom juridiken blir möjligheterna oändliga att själv välja vad man vill jobba med utifrån sina egna intressen. Det är även givet att juridisk kunskap gynnar den som vill driva ett eget bolag. Vi har trots allt lärt oss att det finns väldigt specifik reglering på området och att ovetskap om bara en paragraf kan vara en stor fallgrop för den som inte är välbekant med ABL.

POLITIKER

Att juridik och politik går hand i hand bör nog inte komma som en överraskning för någon. Som jurister kommer vi få tolka och tillämpa folkets vilja i koncentrerad form, prydligt indelad i kapitel och paragrafer. Politikern får emellertid göra grovjobbet. Med hänsyn tagen till sina tusentals väljare ska den genom lagförslag och argumentation utforma ramverket för vårt arbete. Som vi alla vet, är det riksdagen som beslutar om våra lagar. Det bör därför inte vara förvånande att en juristexamen är vanlig bland dess ledamöter.

DOPING – OFÖRÄNDERLIGHETEN I JAKTEN PÅ FÖRBÄTTRING

Temat för detta nummer av de Facto är förändring. Jag ställde mig därför frågan: Vad är det som förändras på idrottsscenen? Det självklara och uppenbara svaret är doping. Det är ett otroligt intressant men också komplext område, inte bara juridiskt utan även moraliskt. Jag ska ge mig på ett försök att kort förklara vad doping egentligen är, varför det är problematiskt och varför lagstiftaren inte ens försökt åstadkomma någon mer omfattande rättslig reglering på området. Med detta sagt hänvisar jag alla frågor och funderingar till allas vår eminente Johan Lindholm.

Rent krasst kan man säga att doping alltid har använts. För 5 000 år sedan förtärde kinesiska idrottare s.k. ma-huang-blad som ska ha en stimulerande effekt. I Sydamerika sprang män ur inkafolket den mediokra sträckan mellan Cuzco i dagens Peru och Quito i Ecuador, uppmätt till 1 750 km, på fem dygn samtidigt som de tuggade kokabladd. I antika Greklandens olympiader ska deltagarna ha ätit fårtestiklar för att höja testosteronnivån. Så sent som 2016 presenterade kanadensiska juristen Richard McLaren rapporten som visar att fler än 1 000 ryska idrottare gynnsats av manipulerade dopingprover (och

så sent som förra veckan beslutade världsantidopingbyrån, World Anti-Doping Agency, [WADA] om att stänga av Ryssland i ytterligare fyra år från OS, Paralympics och VM). Året därpå beslutade Idrottens internationella skiljedomstol, CAS, att stänga av längdskidåkaren Therese Johaug från all form av tävlande i 18 månader efter att hon testats positiv för den syntetiska anabola steroiden klobol, ett resultat av användandet av världens kanske mest uppmärksammade munsalva.

Vad är doping då? Kort sagt kan sägas att det är substanser och

metoder som WADA förbjudit vid idrottsutövning av den anledningen att det kan påverka idrottarens prestation. Det kan vara allt från avancerade metoder som kräver närmast genier för att undgå positiva tester till att av ren okunskap bruka kosttillskott och läkemedel. För att en substans eller metod ska noteras på WADA:s dopinglista krävs att preparatet uppfyller två av följande tre kriterier: det är potentiellt prestationshöjande, finns potentiell hälsorisk eller är mot "the spirit of sport".

De vanligaste metoderna för doping är anabola androgena steroider (AAS) och bloddoping. AAS är ett kemiskt framställt könshormon som både har en anabol, d.v.s. muskeluppbyggande effekt och en androgen, d.v.s. "förmanligande" verkan. Substansen har tidigare använts i allt från krig i försök att göra soldater mer aggressiva till att behandla avmagring och öka återbildande av muskler hos cancerpatienter. Idag kopplas AAS främst till unga män som vill bygga

muskler snabbt. En annan form av uppmärksam doping är blod-doping som till skillnad mot AAS främst förekommer på elitnivå inom uthållighetsidrotter. Bloddoping kan företas genom olika metoder, men i korthet kan sägas att man på ett otillåtet sätt ökar nivån av blodets röda blodkroppar vilket ökar idrottarens syreupptagningsförmåga och därmed idrottarens prestation. Det är här värt att nämna att t.ex. höghöjningssträning är en fullt tillåten metod för att öka nivån av röda blodkroppar. Sist men inte minst ska nämnas beta-2-stimulerare som fått allt mer uppmärksamhet på senare tid efter att ha använts av icke-astmatiker vid tävlingssammanhang. Det är helt enkelt en grupp luftrörsvidgande läkemedel som har påståtts ge idrottare bättre prestations- och återhämtningsförmåga

I Sverige finns en särskild dopinglag som precis som all annan lagstiftning gäller inom hela svenska jurisdiktionen. Dopinglagen omfattar

emellertid endast AAS, testosteron och tillväxthormon samt de kemiska substanser som ökar produktion och frigörelse av testosteron och tillväxthormon. Lagen omfattar alltså preparat som hänför sig mer till den icke-organiserade idrotten, förmodligen främst bland kroppsbyggare på motionsnivå. Av propositionen till dopinglagen kan man också utläsa att införandet av rättsregler på området främst motiveras av folkhälsoskäl – just för att doping har kommit att utnyttjas allt mer av motionärer än enbart elitidrottare. Således kan konstateras att det rent rättsligt saknas bestämmelser i svensk lagstiftning av väldigt många dopingpreparat. Det enda syftet med lagregleringen är vad jag kan utläsa att begränsa tillgängligheten av motionärens dopingmedel.

Varje individ som utövar organiserad idrott i Sverige lyder dock under WADA:s dopingregler. Därför anses det inte nödvändigt att lagstifta om de preparat som WADA förbjudit.

Lagstiftaren har en stor tilltro till idrottsrörelsen egna kamp mot doping och idrottsrörelsen har stor tilltro till WADA:s arbete. Vem stör det egentligen om en motionär väljer att bloddopa sig eller ta beta-2-stimulerare? Det finns inga prispengar att vinna, inga sponsorkontrakt att skriva under eller supportrar att göra nöjda. Den enda förloraren är idrottaren. Därför är det inte orimligt att man överlåter kontrollen och ansvaret för svensk doping till WADA med sitt huvudkontor i Montréal. För en jurist kan det säkert göra ont i ögonen att läsa att en organisation styr det regelverk som ska följas av samtliga organiserade idrottare i varje land som representeras under OS. Jag är emellertid övertygad om att WADA gör ett bättre arbete med att utbilda om, forska på och kontrollera doping än vad någon svensk lagstiftare eller domstol skulle lyckas med.

JONNA BONDEMARK, T5

NYHETSNOT 1 SER

Bild: Gia Willow Alexa Annermarken

TIMBUKTU FÖRLORAR MOT SD I PATENT- OCH MARKNADSDOMSTOLEN

Artisten Jason Diakité, mer känd som Timbuktu, väckte tillsammans med skivbolag i slutet av förra året talan mot SD Stockholms stad. Sverigedemokraterna hade i sin valkampanj använt texten "Alla vill till himlen men ingen vill dö i vårdkän" på sina affischer. Timbuktu hade dessförinnan släppt albumet "Alla vill till himmelen men ingen vill dö" innehållandes en låt och en textrad med liknande lydelse.

I sin talan yrkade de att SD vid vite om en miljon kronor skulle förbjudas att använda uttrycket, samt andra liknande, i sin marknadsföring. Enligt PMD uppvisade varken titeln eller textraden sådan originalitet och individuell särprägel att de har verkshöjd. SD bedömdes sålunda inte ha gjort ett upphovsrättsligt intrång och talan lämnades utan bifall.

Läs mer: [PMT 16453-18](#)

ASAP ROCKY SKÄNKER KLÄDDSIGN TILL KV OCH VILLE SPELA DÄR

Efter sin tid på Kronobergshäktet vill ASAP Rocky skänka egendesignade overaller till de intagna där. Häktet har ännu inte tagit ställning till om kläderna ska tas emot. Rocky ville även hålla en spelning på häktet, men förfrågan avslogs med hänvisning till att förfrågan kom med kort varsel och problematik som skulle kunna uppstå med säkerheten.

TENTAPERIODENS VIRRIGHET KAN GÖRA DIG SKADESTÅNDSKYLDIG

Det har nyligen kommit ett par hovrättsdomar rörande skadeståndsansvar i fall där de fällda verkar ha haft mycket att tänka på. I ett fall har den skadeståndsskyldige glömt att stänga av duschen under natten, vilket orsakade skador i lägenheter på båda våningarna under. En annan person blev dömd för allmänfarlig vårdslöshet då den lämnade pommes frites i olja på spisen under en spontan powernap. Summa summarum: var försiktiga med virrigheten under tentaperioden och undvik att göra er skyldiga till allmänfarlig vårdslöshet.

ADVOKATSAMFUNDET UTTALAR SIG KRING SOCIALA MEDIER

Under den senaste tiden har mycket debatt förts kring hur advokater marknadsför sig själva i olika medier, och främst sociala sådana. Vissa menar att advokater tydligt riktar mot gängkriminella genom att i sin marknadsföring spegla en livsstil som antas tilltala dem. Filmer till ljudet av skottlossningar och med tips om att vara tyst i polisförhör har nämnts som exempel. Advokatsamfundet har därför funnit anledning att anta ett uttalande gällande just detta. I sitt uttalande skriver de att advokater ska uppträda sakligt och korrekt, värna om förtroendet för advokatåren och förhålla sig till marknadsföringslagen. Vid användningen av sociala medier bör därför särskild hänsyn tas till hur meddelanden kan komma att uppfattas av andra.

UPPMÄRKSAMMAD DOM OM METOO-FÖRTAL

Efter att ha utpekade en journalist som våldtäktsman har en kvinna dömts till grovt förtal i tingsrätten. Utpekandet skedde genom inlägg på sociala medier som har gillats av flera tusen personer och visats av ännu fler. Anklagelserna grundar sig i en påstådd drogning och våldtäkt som begicks 2006 av den utpekade. Tingsrätten medgav att namngivande kan ha varit en betydande faktor i att #METOO-rörelsen fick sådan uppmärksamhet, men att det trots detta inte är försvarligt att namnge enskilda personer. Kvinnan har uttalat att hon kommer överklaga domen.

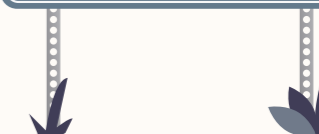

KNUTBYPASTORN HAR FÅTT SITT STRAFF TIDSBESTÄMT

Den som prokrastinerat under studietiden genom att lyssna på P3-dokumentärer är nog bekant med Knutbymorden. Fallet rörde en pastor som övertalade sin älskarinna att mörda hans egna fru och skjuta en man i byn.

Pastorn i fallet har suttit på anstalt för anstiftan till ett mord och ett mordförsök i snart femton år. Då han skött sin anstaltsvistelse väl och främjat sin anpassning i samhället, samt att det inte föreligger någon konkret och beaktansvärd risk för återfall i allvarlig brottslighet har han nu fått sitt livstidsstraff tidsbestämt till 26 år.

KNUTBY

FINSITTING 2019

Nyexad och redo för ledningsgruppen?

På Vinge uppmuntras alla att göra skillnad.
Därför har vi byggt en stol som ger dig som
nyanställd en plats i ledningsgruppen.

Läs mer på vinge.se/karriar

VINGE